

নন্দনাথ শিক্ষায়া মহাবিদ্যালয়

অসমীয়া বিভাগ

স্নাতক ষষ্ঠ বাস্তাসিক বিষয় নির্দিষ্ট পাঠ্যক্রম (DSE-3(H)) কাকতৰ বাবে প্রস্তুত কৰা
গবেষণা প্ৰকল্প

প্ৰকল্পৰ বিষয়ঃ

চুতীয়াসকলৰ ধৰ্ম আৰু লোকবিশ্বাস : এক অধ্যয়ন

তত্ত্বাবধায়ক : ড°দেৱপ্রতীম হাজৰিকা (সহকাৰী অধ্যাপক অসমীয়া বিভাগ)

প্ৰস্তুতকৰ্ত্তা : দেভিদ হাজৰীকা

ৰোল নং : **30810016**

পঞ্জীয়ন নং : **S1921579**

ড° দেবপ্রতীম হাজৰিকা
শহৰী অধ্যাপক
অসমীয়া বিজ্ঞান
নজরনাথ শুভেন্দু মহাবিদ্যালয়
চিত্তাবস্থা স্কুল গোৱাটি ৭১০৫৮৩০

তারিখ : ২০২২ খ্রিষ্ণু জানুয়ারী ২০২২

ইমেইল : dprotim@gmail.com

তথ্য নং

তারিখ : ১২/১/২০২২

প্রমাণ পত্র

ইয়াৰ দ্বাৰা প্রমাণ পত্ৰ দিয়া হয় যে ডিক্ষণড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অসমীয়া (উচ্চমান) বিষয়ৰ DSE-৩(H) পাঠ্যক্ৰমৰ অনুগ্রহ প্ৰস্তুত কৰিবলগা প্ৰকল্পৰ বাবে শ্ৰী দেভিদ হাজৰীকাই মোৰ তত্ত্বাবধানত চূড়ান্তসকলৰ দৰ্শ আৰু লোকবিবাস : এক অস্থায়ন বিষয়ত গবেষণা কাৰ্য সম্পৱ কৰি প্ৰকল্পটিৰ এটি প্ৰতিবেদন প্ৰস্তুত কৰিছে। প্ৰকল্পৰ বাবে কৰা ক্ষেত্ৰ অধ্যায়ন তেওঁৰ নিজা প্ৰচেষ্টাৰ ফল। ছাৱজনে প্ৰকল্পৰ বাবে প্ৰযোজনীয় সকলো নিয়ম আৰু গবেষণা পদ্ধতি মানি চলিছে। প্ৰকল্পৰ কোনো অংশ তেওঁ পূৰ্বতে প্ৰকাশ কৰা নাই।

তেওঁৰ উজ্জ্বল ভবিষ্যৎ কামনা কৰিলৈ।

দেবপ্রতীম হাজৰিকা

(ড° দেবপ্রতীম হাজৰিকা)

অসমীয়া বিভাগ
নন্দনাথ শহীকীয়া মহাবিদ্যালয়
তিতাবৰ, জিলা- যোৰহাট, অসম, পিন- ৭৮৫৬৩০

তাৰিখ : ০৭০৭.২০২২

প্ৰমাণপত্ৰ

শ্ৰী দেভিদ হাজৰীকা, স্নাতক ষষ্ঠ ষান্মাসিক কলা শাখাৰ (বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ৰোল নম্বৰ : ৭০৮১০০৯৬)ৰ ছাত্ৰ।

তেওঁ ড° দেৱপ্ৰতীম হাজৰিকাৰ তত্ত্বাবধানত DSE-৩(H) পাঠ্যক্ৰমৰ অন্তৰ্গত প্ৰকল্প কাকতৰ
“চূড়ান্তীয়াসকলৰ ধৰ্ম আৰু লোকবিশ্বাস” বিষয়ত গবেষণা কাৰ্য সম্পন্ন কৰি প্ৰকল্পটিৰ এটি প্ৰতিবেদন প্ৰস্তুত কৰিছে।
গবেষণা প্ৰকল্প কাৰ্যত তেওঁৰ উজ্জ্বল ভৱিষ্যৎ কামনা কৰিলোঁ।

মুশায়ে তাৰিখ

বিভাগীয় প্ৰধান

অসমীয়া বিভাগ,

নন্দনাথ শহীকীয়া মহাবিদ্যালয়,

তিতাবৰ।

Head
Department of Assamese
Nanda Nath Saikia College
Titabar

কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন

“চূতীয়া সকলৰ ধৰ্ম আৰু লোকবিশ্বাস”- এটি সমীক্ষাত্মক অধ্যয়ন শীৰ্ষক গবেষণা গ্ৰন্থখন দেৱ
প্ৰতীম হাজৰিকা ছাৰৰ তত্ত্বাবধানত প্ৰস্তুত কৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰা হৈছে।

বিষয়বস্তু নিৰ্বাচনৰ পৰা গবেষণা বিষয়ক বহুমূলীয়া দিহা পৰামৰ্শৰ লগতে বিভিন্ন সমস্যাসমূহ
সমাধানত দেৱ প্ৰতীম হাজৰিকা ছাৰে সম্পূৰ্ণ সহযোগিতা আগবঢ়ালে যাৰ বাবে তেখেতক অতি আন্তৰিক
শ্ৰদ্ধা আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলো।

প্ৰত্যেক সাক্ষাৎকাৰৰ জৰিয়তে গবেষণা গ্ৰন্থৰ বাবে বহুমূলীয়া তথ্য প্ৰদান কৰা লোকসকলৰ
ওচৰতো বিশ্বেভাৱে কৃতজ্ঞ হৈ ৰলো।

মোৰ গবেষণা কাৰ্যৰ বাবে আগবঢ়োৱা অনুমতি প্ৰদান কৰা নন্দনাথ শইকীয়া মহাবিদ্যালয়ৰ
অসমীয়া বিভাগৰ সমূহ কৰ্মকৰ্ত্তালৈ ধন্যবাদ জনালোঁ।

ফোন- ৩৩৩৫৮০১
দেভিদ হাজৰীকা

সূচীপত্র

প্রস্তাবনা	০১
বিষয় পরিচয়	০১
অধ্যয়ন লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্য	০২
অধ্যয়ন পৰিসৰ	০২
তথ্য সংগ্ৰহ পদ্ধতি	০৩
প্ৰতিবেদন প্ৰস্তুতকৰণ পদ্ধতি	০৪
পূৰ্বকৃত অধ্যয়ন সমীক্ষা	০৪

প্ৰথম অধ্যায়

<u>চৃতীয়া সকলৰ চমু পৰিচয়</u>	<u>০৬-০৭</u>
--------------------------------	--------------

দ্বিতীয় অধ্যায়

<u>চৃতীয়া সকলৰ কিছুমান ধৰ্মীয় পৰম্পৰা</u>	<u>০৮-১২</u>
---	--------------

দ্বেষ্টৰীসকলৰ নিৰ্বাচন প্ৰক্ৰিয়া

কুবেৰ দেবতা পূজা

বৰবালি সভা বা সকাম

চৃতীয়া সমাজৰ ডাঙৰীয়া পূজা বা সকাম

গৰখীয়া পূজা বা সবাহ

অপেশ্বৰী পূজা

তৃতীয় অধ্যায়

<u>চৃতীয়া সকলৰ কেইখনমান ধৰ্মীয় থান</u>	<u>১৩-২২</u>
--	--------------

গেৱা বা বৃঢ়া-বুঢ়ি থান

তামেশ্বৰী মাতৃৰ মন্দিৰ

পিশাচী দেমা বা বলিয়া বাৰা মহাদেৱ থান

শ্ৰী শ্ৰী পাতশাল গোসানী থান

মণিপুৰীয়া গোসানীৰ থান

মালিনী থান

বাসুদেব থান

পরশ্ববামকুণ্ড

চতুর্থ অধ্যায়

চুটীয়া সমাজত প্রচলিত লোকবিশ্বাস

২৩-৩৪

খাদ্যর ওপৰত জনবিশ্বাস

লোকবিশ্বাসত জন্ম

পথগামৃত ভূজনৰ পৰ

মৃতকৰ সৎকাৰ আৰু কাজ কৰ্ম

বছৰেকীয়া

বৰসেৱা বা বৰ সকাম

ভক্তসেৱা

ন-খোৱা

চুটীয়া- সমাজত মঙ্গল চোৱা প্ৰথা

লোকবিশ্বাসত সপোন

দৈনন্দিন জীৱনতপালন কৰি অহা লোকবিশ্বাস

চুটীয়া সমাজত কালিকা

খৰাং বতৰত অনুষ্ঠিত হোৱা ভেকুলী বিবাহ

পঞ্চম অধ্যায়

সামৰণি

৩৫-৩৮

উপসংহাৰ

অধ্যয়নৰ শেষত প্ৰান্ত সিদ্ধান্ত

সহায়ক গুষ্টপঞ্জী

তথ্যদাতাৰ তালিকা

প্রস্তাবনা : ধর্ম হ'ল সমগ্র মানব জাতির এক সর্বব্যাপী আৰু চিৰক্ষন সংস্থা। এই সংস্থাটো মানৱ সমাজত কেনেকৈ উৎপন্নি হ'ল আৰু ইয়াৰ প্ৰকৃত অৰ্থ কি ইতাদি সম্পর্কে বিভিন্ন লিখকে নানা ধৰণৰ ব্যাখ্যা আৰু আলোচনা আগবঢ়াইছে যদিও সেইবোৰক সম্পূৰ্ণ বিজ্ঞানসন্নত সংজ্ঞা আৰু আলোচনা বুলি অভিহিত কৰিব নোৱাৰিব। যিহেতু সমাজ আৰু বাস্তি ভেদে ধৰ্মৰ অৰ্থ পৃথক হোৱা দেখা যায়। কিছু সংখ্যা লিখকৰ মতে কিছুমান দেৱ-দেৱীক পূজা-পাতল নিঃস্বার্থভাৱে উপাসনা কৰাই হ'ল ধৰ্ম। কিছুমানৰ ব্যাখ্যা মতে কিছুমান বিশেষ বীতি-নীতিৰ দ্বাৰা পৰিচালিত হৈ নিজৰ কৰ্তব্য আৰু আত্মবিশ্বাসেৰে দায়িত্ব পালন কৰাই হ'ল ধৰ্ম। মেকআইভৰ আৰু পেজৰ গ্ৰন্থ “Society -An Introductory Analysis” ত উল্লেখ কৰা মতে “আমি বুজা মতে ধৰ্মই কেবল মানুহ আৰু মানুহৰ মাজত সম্পর্ককে নুসুচায়, ই মানুহ আৰু কিছুমান উচ্চ শক্তি বা অলৌকিক শক্তিৰ মাজৰ সম্পর্ককে সূচায়”

বিষয় পৰিচয় :

ভাৰতবৰ্ষ উত্তৰ-পূৰ্ব প্রান্তত অবস্থিত অসম প্ৰদেশ নানা জাতি-জনজাতি ভাষা ভাষীৰ মিলনভূমি। ইয়াত শ-শ- বছৰ সাংস্কৃতিক তথা ধৰ্মীয় ঐতিহ্যৰে গঢ় লৈ উঠিছে অসম নামৰ ভূ-খণ্ডত বিভিন্ন জাতি জনগোষ্ঠীয়ে নিজস্ব সাংস্কৃতিক জীৱনচৰ্চা অটুত ৰাখি বৰ্তি আহে। অসমত বাস কৰা প্ৰতিটো জাতিয়ে নিজা সামাজিক আচাৰ- আচৰণ পালন কৰা দেখা যায়। এই আচাৰ-আচৰণ, পৰম্পৰা, ধৰ্মীয় লোকবিশ্বস আদিৰ মাজেৰেই জাতি এটাৰ স্বকীয়তা ফুটি উঠা দেখা যায়। বিভিন্ন জাতি-জনগোষ্ঠীৰ মাজত প্ৰচলিত বিভিন্ন আচাৰ- আচৰণ, লোক পৰম্পৰা আদি বিষয়ে খৰছি মাৰি জনাৰ সৰ্বোত্তম উপায় হৈছে ক্ষেত্ৰ অধ্যয়ন। ক্ষেত্ৰ অধ্যয়নৰ জৰিয়তে অধ্যয়নকাৰীজনে অধ্যয়ন কৰিব বিচৰা নিৰ্দিষ্ট সম্প্ৰদায়টোৰ লোকসকলৰ পৰা প্ৰত্যক্ষ বা পৰোক্ষভাৱে বিভিন্ন তথ্য আহৰণ কৰিব পৰা যায়। তেনে এক উদ্দেশ্য আগত ৰাখিয়েই নন্দনাথ শহীকীয়া মহাবিদ্যালয়ৰ অসমীয়া বিভাগৰ ষষ্ঠ ঘান্মাসিকৰ DSE- 2 (H) প্ৰকল্প কাকতখনৰ বাবে “চূড়ান্ত চূড়ান্ত পৰম্পৰাৰ ধৰ্ম আৰু লোকবিশ্বাস” শীৰ্ষক বিষয়টোৰ এক ক্ষেত্ৰভিত্তিক অধ্যয়ন কৰা হৈছে। যোৰহাট জিলাৰ অসমৰ্গত তিতাবৰ মহকুমাস্থিত মহিমাৰীৰ গাঁও, চৰাইপানী বালিজান গাঁও, বঙাজান দোলাকাষৰীয়া গাঁও তথা ভালোকেইখন সৰু সুৰা ভিতৰৰা অঞ্চলত এই ক্ষেত্ৰভিত্তিক অধ্যয়ন কৰা হৈছে। এই গাঁও, অঞ্চলসমূহত প্ৰত্যভাৱে উপস্থিত হৈ গাঁৰৰ চূড়ান্ত সম্প্ৰদায়ৰ কিছু ব্যোজোষ্ঠ তথা বিশেষজ্ঞ লোকৰ পৰা বছতো ধৰ্মীয় কথ্য সংগ্ৰহ কৰি প্ৰকল্প কাকতখন প্ৰস্তুত কৰি তোলা হৈছে।

অধ্যয়নৰ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্য :

ধৰ্ম হ'ল সমগ্ৰ মানৱ জাতিৰ এক সৰ্বব্যাপী আৰু চিৰস্তন সামাজিক সংস্থা, এই সংস্থাটো মানৱ সমাজত কেনেধৰণে উৎপন্নি হ'ল আৰু ইয়াত প্ৰকৃত অৰ্থ কি ইত্যাদি সম্পর্কে বিভিন্ন লেখকে নানা ধৰণৰ ব্যাখ্যা আৰু আলোচনা আগবঢ়াইছে। যদিও সেইবোৰক সম্পূৰ্ণ বিজ্ঞানসমূহত সংজ্ঞা আৰু আলোচনা বুলি অভিহিত কৰিব নোৱাৰিব। বিভিন্ন জাতি-জনগোষ্ঠীৰ মিলনভূমি অসমত বাস কৰা চূটীয়া সকলৰো পৃথিবীৰ অন্যান্য জাতিৰ দৰেই কিছুমান ধৰ্মীয় পৰম্পৰা তথা লোকবিশ্বাস বিদ্যামান। প্ৰকল্প প্ৰস্তুতকৰণৰ বাবে চূটীয়াসকলৰ ধৰ্ম আৰু লোকবিশ্বাস বিষয়কে বাচনি কৰি লোৱাৰ অন্তৰালত নিহিত হৈ থকা কেইটামান বিশেষ উদ্দেশ্য তলত উল্লেখ কৰা হ'ল-

(ক) চূটীয়াসকল অসমৰ আদি জাতি বুলি কোৱা হয়। ইটালিয়ান মনিষি চিচেৰ ই খ্ৰীঃপূৰ্ব প্ৰথম শতিকাতে কৈছিল ‘যিজনে নিজৰ অতীজক নেজানে তেওঁও চিৰদিনেই শিশু হৈ থাকে; অৰ্থাৎ তেওঁৰ বৌদ্ধিক বিকাশ কোনোদিনহৈ নঘটে। চূটীয়া জাতি প্ৰাচীনতম জাতি তথা এটি সৰল জাতি, গতিকে প্ৰতিজন অসমীয়াই চূটীয়াসকল তথা চূটীয়াসকলৰ ধৰ্মীয় পৰম্পৰা আৰু লোকবিশ্বাস সম্পর্কে অৱগত হোৱাটো উচিত তথা অতি প্ৰয়োজনীয়।

(খ) চূটীয়াসকলৰ ধৰ্মীয় বিশ্বাস তথা ৰীতি-নীতি, আচাৰ-অনুষ্ঠান, ক্ৰিয়া কৰ্ম আদি সম্পর্কে তথ্য-আহৰণ কৰা।

(গ) চূটীয়া সকলৰ দ্বাৰা নিৰ্মিত বিভিন্ন পৰিত্ব ঠাই, মঠ-মন্দিৰ আদি সম্পৰ্কে অৱগত হোৱা তথা এই মঠ-মন্দিৰৰ নিৰ্মাণ সম্পৰ্কে আলোক পাত কৰা।

(ঘ) চূটীয়া সমাজত জনসাধাৰণৰ মাজত বিভিন্ন ধৰণৰ লোকবিশ্বাসৰ প্ৰচলন দেখা যায়, এই লোকবিশ্বাস সমূহৰ প্ৰকাৰ আৰু প্ৰকৃত কাৰণ সম্পৰ্কে তথ্য আহৰণ কৰা।

উল্লেখিত কাৰণবোৰেই হ'ল প্ৰকল্পৰ বিষয় চূটীয়াসকলৰ “ধৰ্ম আৰু লোকবিশ্বাস” বিষয়টো বাচনি কৰাৰ মূল লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্য।

অধ্যয়নৰ পৰিসৰ :-

চূটীয়া জনগোষ্ঠী হ'ল অসমৰ অতি প্ৰাচীন আৰু ইতিহাসে চুকি নোপোৱা এক বাৰেৰহণীয়া সংস্কৃতি সমৃদ্ধিশালী এক উল্লত জনগোষ্ঠী। পৌৰাণিক, প্ৰাগ্ ঐতিহাসিক, ক্ষেত্ৰ ভিত্তিক অধ্যয়ন তথা

বর্তমান যুগৰ সমাজ সংস্কৃতিৰ বুনিয়াদ ফঁহিয়াই বিশ্লেষণ কৰিলে দেখা যায় যে চৃতীয়া জনগোষ্ঠীৰ বিস্তৃত, বহুধা বিভক্ত তেওঁলোকৰ ঐতিহ্য আৰু ঐতিহাসিক পৰম্পৰাই অসম তথা ভাৰতীয় সমাজ ব্যবস্থাত একক সংহতিৰ বাঞ্ছোন সুন্দৰ কৰাৰ লগতে সমাজৰ প্ৰগতিত বিশ্বেভাৱে বৰঙণি যোগাই আহিছে। চৃতীয়া জাতিৰ দীঘলীয়া ইতিহাসত ধৰ্মীয় আচাৰ-অনুষ্ঠানৰ ক্ষেত্ৰত বহুতো পৰিৱৰ্তন হৈ অহা দেখা পোৱা যায়। এই সুদীৰ্ঘ চৃতীয়া ইতিহাসৰ ধৰ্মীয় বীতি-নীতি, আচাৰ-অনুষ্ঠান, মঠ-মন্দিৰ, লোকবিশ্বাস আদিৰ ক্ষেত্ৰখন বহুতো বহল বা ইয়াৰ অধ্যয়নৰ যাত্ৰা অন্তহীন বুলি ক'ব পাৰি। সেয়েহে প্ৰকল্পটো প্ৰস্তুত কৰিবলৈ বাচনি কৰা বিষয়টোৰ পৰিসৰ হিচাপে কিছুমান নিৰ্দিষ্ট চৃতীয়া ধৰ্মীয় অনুষ্ঠান, ধৰ্মীয় থান তথা অসংখ্য লোকবিশ্বাসৰ মাজৰ পৰা কিছু নিৰ্দিষ্ট জনজাতীয় লোকবিশ্বাসক কাকতখনত অন্তৰ্ভুক্ত কৰি চৃতীয়া সকলৰ ধৰ্ম আৰু লোকবিশ্বাস বিষয়টোৰ পৰিসৰ সীমাবদ্ধ কৰি তোলাহৈছে।

তথ্য সংগ্ৰহ পদ্ধতি :

প্ৰতিবেদখন প্ৰস্তুত কৰিবলৈ তথ্য সংগ্ৰহৰ পদ্ধতি হিচাপে সাক্ষাৎকাৰ পদ্ধতিৰ সহায় লোৱা হৈছে। এই প্ৰতিবেদনখনৰ বিষয়ৰ তথ্য সংহগ্ৰহৰ বাবে মহিমাবৰী গাওঁ, চৰাইপানী বালিজান গাওঁ, ভিতকৰা অঞ্চলৰ কিছু অভিজ্ঞ তথা বয়োজ্যেষ্ঠ লোকৰ সহায় লোৱা হৈছে। প্ৰতিবেদনখন প্ৰস্তুত কৰাৰ উদ্দেশ্য সাক্ষাৎকাৰৰ সময়ত তথ্যদাতাক সোধা কিছুমান প্ৰশ্ন তলত উল্লেখ কৰা হ'ল-

(ক) চৃতীয়া ৰাজত্বৰ আদি কালত চৃতীয়া জাতিৰ উপাস্য দেৱ-দেৱী কোন কোন আছিল আৰু তেওঁলোকক কেনেদৰে মান্যতা প্ৰদান কৰা হৈছিল তথা এই দেৱ-দেৱী সকলৰ নিয়ম নীতি-সমূহ কেনেধৰণৰ আছিল ?

(খ) চৃতীয়া সমাজত দেউৰী বুলি কোনসকল লোকক কোৱা হয় ? চৃতীয়া সমাজত দেউৰীসকলৰ স্থান কেনেকুৱা আছিল আৰু এই দেউৰীসকলক কেনেদৰে নিৰ্বাচন কৰা হৈছিল ?

(গ) চৃতীয়া সমাজত বিশ্বাস কৰা আটাইতকৈ প্ৰভাৱশালী থান বা মন্দিৰ কোনবোৰ ? এই মন্দিৰসমূহ কাৰ বাজত্বকালত অথবা কাৰ তত্ত্বাবধানত নিৰ্মাণ কৰোৱা হৈছিল ? এই মন্দিৰসমূহত কোন দেৱ-দেৱীক উপাসনা কৰা হয় আৰু চৃতীয়া সমাজত এই মন্দিৰসমূহৰ মান্যতা কিমান ?

(ঘ) চৃতীয়া সমাজত প্ৰচলিত ধৰ্মীয় বিশ্বাস বা আচাৰ অনুষ্ঠান, নীতি-নিয়ম, সকাম আদি কাৰ্যসমূহ কেনেদৰে পালন কৰা হয় আৰু এই কাৰ্যসমূহে চৃতীয়া জনগোষ্ঠীৰ সামাজিক জীৱনত কেনেদৰে প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰে ?

(ঙ) চৃতীয়া সমাজত প্ৰচলিত আটাইতকৈ প্ৰচলিত লোকবিশ্বাস কোনবোৰ ? এই লোকবিশ্বাস

সমূহৰ সম্পর্কে জনসাধাৰণৰ ধাৰণা কেনেকুৰা ? এই লোকবিশ্বাস সমূহে জনসাধাৰণৰ জীৱন প্ৰণালীত
কিবা প্ৰভাৱ পেলাইছিলনে, আৰু যদি পেলাইছিল তেন্তে কেনেধৰণৰ প্ৰভাৱ পেলাইছিল ?

(চ) চৃতীয়া জনগোষ্ঠীৰ এই ধৰ্মীয় তথা লোকবিশ্বাস সম্পর্কে তথ্য দাতাই নিজৰ কি মতামত
আগবঢ়াৰ বিচাৰে অৰ্থাৎ এই ধৰ্মীয় কাৰোকাৰ্যবোৰে সাধাৰণ লোকসকলক কিবা লাভান্বিত কৰিছিল
নে বৰঞ্চ তেওঁলোকৰ জীৱন প্ৰণালীক অধিক কষ্টকৰ কৰি তুলিছিল ?

উল্লেখিত প্ৰশ্নৰ পৰা অধিকসংখ্যক তথ্যই লাভ কৰিবলৈ পাই এই উন্নৰসমূহৰ আধাৰত
প্ৰতিবেদনখন প্ৰস্তুত কৰিবলৈ যত্ন কৰিলোঁ।

প্ৰতিবেদন প্ৰস্তুতকৰণৰ পদ্ধতি :

প্ৰতিবেদনখন প্ৰস্তুত কৰিবলৈ প্ৰধানকৈ বিষয় বিশ্লেষণ পদ্ধতি আৰু বৰ্ণনাত্মক পদ্ধতি অৱলম্বন
কৰা হৈছে। বিষয়টোৱ বাবে প্ৰয়োজনীয় প্ৰাথমিক তথ্যসমূহ মহিমাৰ্বী গাঁও, চৰাইপানী বালিজান
গাঁও, ৰঙাজান দোলাকাষৰীয়া গাঁও, তথা অন্যান্য কিছু চুবুৰীয়া অঞ্চলৰ চৃতীয়া সম্প্ৰদায়ৰ বয়োজ্যেষ্ঠ
লোকৰ সহায় সংগ্ৰহ কৰা হৈছে। লগতে প্ৰতিবেদনখন প্ৰস্তুত কৰিবলৈ তথ্য আহৰণৰ গৌণ
উৎসৰ্কপে চৃতীয়াসকলৰ সম্পৰ্কীয় বিভিন্ন প্ৰবন্ধপাতিৰ লগতে প্ৰয়োজনসাপেক্ষে ইণ্টাৰনেটৰো সহায়
লোৱা হৈছে।

পূৰ্বকৃত অধ্যয়নৰ সমীক্ষা :

চৃতীয়া জনগোষ্ঠী হ'ল অসমৰ অতি প্ৰাচীন ইতিহাসে ঢুকি নোপোৱা এক বাবেৰহণীয়া সংস্কৃতিয়ে
সমৃদ্ধিশালী কৰা এক উল্লত জনগোষ্ঠী, বৰ্তমান তথ্যভিত্তিক প্ৰমাণিত সমলৰ অভাৱ, চৃতীয়াসকলৰ
মাজত পৰম্পৰাগতভাৱে বুৰঞ্জী লিখাৰ অভ্যাসৰ অভাৱ আৰু অন্যান্য কিছুমান বিশেষ কাৰণত ইতিহাসবিদ
আৰু সমাজ দার্শনিক সকলে বিজ্ঞানসম্মত অধ্যয়ন কৰাত সফলতা অৰ্জন কৰিব পৰা নাই। ইংৰাজ
উপনিৰোধিক শাসন ব্যবস্থা আৰু উন্নবিংশ শতিকাৰ পৰা বৰ্তমানলৈকে বিভিন্ন দেশী-বিদেশীলৈখকে
চৃতীয়াসকলৰ ৰাজত্ব, সমাজ-সংস্কৃতি, পৰম্পৰাগত ঐতিহ্য গোষ্ঠীগত বৈশিষ্ট্যৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি
বিভিন্ন গ্ৰন্থ, আলোচনীত প্ৰকাশ সভা-সমিতি আৰু অধিবেশন আদি অনুষ্ঠিত কৰি আগবঢ়োৱা

ওকৃতপূর্ণ ভাষণ তথা বাতৰি কাকত, প্রচাৰ মাধ্যম ইত্যাদিৰ পৰা সংগৃহীত তথ্যৰ ভিত্তিত বিস্তৃত বাখ্যা আগবঢ়াই আহিছে যদিও বুৰঞ্জীত লিপিবদ্ধ থকা কিছুমান তথ্য এখনৰ লগত অন্যখন কিছু অমিল থকা দেখা যায়।

চুতীয়াসকলৰ ধৰ্ম আৰু লোকবিশ্বাস সম্পর্কে পূৰ্বতে বহুতো নৃ-তত্ত্ববিদ, ইতিহাসবিদ, গবেষক, সাহিত্যিক, আৰু সমাজদার্শনিকে তেওঁলোকৰ বহুমূলীয়া গ্ৰন্থ, প্ৰৱন্ধ ভাষণ আদিত নানা ধৰণৰ সংজ্ঞা আৰু বাখ্যা আগবঢ়াইছে। তলত এই সম্পর্কত পূৰ্বতে অধ্যয়ন কৰি নৃ-তত্ত্ববিদ, গবেষক, সাহিত্যিকসকলে আগবঢ়োৱা কেইটামান পুস্তকৰ উদাহৰণ তলত আগবঢ়োৱা হ'ল-

- (ক) সুমন দত্ত “অসমত জনজাতীয় অধ্যয়নৰ পৰিক্ৰমা।”
- (খ) ড° প্ৰমোদচন্দ্ৰ ভট্টাচাৰ্যৰ “অসমৰ জনজাতি।”
- (গ) পুতলি কায়স্তুৰ “অসমৰ বিভিন্ন জনগোষ্ঠীৰ জন্ম মৃত্যু সম্পর্কীয় লোকাচাৰ।”
- (ঘ) ড° স্বৰ্গলতা বৰুৱা তথা ড° ডম্বৰুধৰ নামৰ সম্পাদনাত ৰচিত “চুতীয়া জাতিৰ বুৰঞ্জী।”

প্রথম অধ্যায়

চুতীয়া সকলৰ চমু পৰিচয় :

চুতীয়া লোকসকল হৈছে এক জাতিগত গোট যি অসমৰ স্থানীয় আৰু ঐতিহাসিকভাৱে চুতীয়া ৰাজ্যৰ সৈতে সম্পৰ্কিত। চুতীয়া সকল হৈছে এক মূল গোট যিয়ে অসমবাসী গঠন কৰে।

শেহতীয়াকৈ দেখা গৈছে যে 'জনজাতীয়' আৰু 'জাতি' ধাৰাবাহিকতাত চুতীয়া লোকসকলে হিন্দু আৰু ৰাজবংশীসকলৰ সৈতে মাজভাগৰ এক অস্পষ্ট স্থান দখল কৰিছে। ঐতিহাসিক চুতীয়াসকল মূলতঃ কিছুমান সন্দেজনক স্থান মিশ্রণৰ সৈতে বড়ো কছাৰী গোটৰ আছিল আৰু অনুমান কৰা হয় যে তেওঁলোকৰ শাসক পৰিয়ালবোৰ মূলতঃ মাতৃমূলক আছিল।

চুতীয়া সম্প্রদায়ক ভাৰত চৰকাৰে আন পিছপৰা শ্ৰেণী হিচাপে স্বীকৃতি দিয়ে বৰ্তমান ভাৰতৰ অনুসূচিত জনজাতি তালিকাত চুতীয়া সম্প্রদায়ক অন্তৰ্ভুক্ত কৰাৰ বাবে এক ৰাজনৈতি আন্দোলন চলি আছে। উপনিবেশিক কালত চুতীয়া সম্প্রদায়ৰ উজনী অসমত (কলিয়াবৰৰ পূৰত) দ্বিতীয় সবাধিক জনসংখ্যা আছিল। আজি তেওঁলোকৰ বেছিভাগই উজনি অসমৰ এই অঞ্চলত বাস কৰে।

চুতীয়া নামটোৰ উৎপত্তি জনা নায়ায়। চুতীয়া ৰাজ্যক বড়ো ভাষা বুৰঞ্জীৰ টিওৰা (Tiora) বুলি কোৱা হৈছিল, আনহাতে অসম ভাষাৰ লোকসকলে চুতীয়া ব্যৱহাৰ কৰিছিল।

চুতীয়া ৰাজ্য পূৰ অসমৰ মধ্যযুগৰ আৰম্ভণিতে ব্ৰহ্মপুত্ৰ নদীৰ উত্তৰ পাৰত উত্তৰ হৈছিল আৰু অন্যান্য জাতিগত ৰাজ্যসমূহৰ ভিতৰত এটা আছিল- আহোম, ডিমাচা, ত্ৰিপুৰা আদি। উত্তৰ-পূৰ অসম আৰু অৰুণাচল প্ৰদেশৰ কিছু অংশৰ ইয়াৰ ৰাজধানী সদিয়াৰ চাৰিওফালৰ অঞ্চলসমূহত বিবাজ কৰিছিল। মুখ্যতঃ অসমৰ লখিমপুৰ, ধেমাজি, তিনিচুকীয়া আৰু ডিঙ্গড়ৰ বৰ্তমানৰ জিলা সমূহক সামৰি লৈছিল। চতুর্থ শতিকাৰ শেষৰফালে চুতীয়া সকলে বৈষ্ণৱ পৰম্পৰা হিন্দুত্ব লাভ কৰিছিল।

১৫২৪ চনত চুতীয়া মুঙ্গ অধীনত চুতীয়া সকলক আহোম ৰাজ্যৰ শোষণ কৰা হৈছিল। অৱশ্যোৰণৰ সময়ত, ৰাজ্যখন প্ৰাণিক বা প্ৰচলিত জাতি প্ৰগালীৰ সৈতে হিন্দুকৰণ কৰা হৈছিল। যিবোৰ পিছলৈ মায়ামৰা সত্ৰৰ অধীনত একাচৰণ ধৰ্মত দীক্ষা দিয়া হোৱা নাছিল।

চুতীয়াসকলে এটা প্ৰাথমিক পুৰুষ দেবতা আৰু নাৰী দেবতাক উপাসনা কৰিছিল। পুৰুষজনক কুণ্ডিমামা, বালিয়া বাবা বা পিশাভেয়া বুলি কোৱা হৈছিল, যাক কছাৰী সকলে বাধাউ বা বাতাউ ব্ৰাই

বুলি কৈছিল আৰু মহিলা দেৱতাক কেচাইখাইটি বা পিশা-চি বুলি কোৱা হৈছিল। অন্যান্য বড়ো-কছুৰী গোটৰ মাজত সাধাৰণতে পোৱা জনজাতীয় দেৱী কেচাই খাইতিৰ উপাসনা পুৰোহিত শাখাৰ দ্বাৰা পৰিচালিত হৈছিল যাক আজিও দেউৰী লোক বুলি চিনাক্ত কৰা হৈছিল, যিটো আন বড়ো গোটৰ মাজত সমানে পোৱা যায়। অন্য দেৱদেৱী আছিল বুৰা আৰু বুক্তিৰি যি পিছলৈ হিন্দু প্ৰভাৱত শিৰ আৰু শক্তি হৈ পৰে।

ৰাজ্যত ব্ৰাহ্মণ সকলৰ বসতি স্থাপনৰ ফলত চূতীয়া শাসকসকলৰ হিন্দুকৰণ লাভ কৰে। আৰু শাসকসকলে অসুৰৰ পৰা তেওঁলোকৰ ঐশ্বৰিক অৱতৰণ দাবী কৰে। ১৬ শতিকাত একশৰণ নামধৰ্মৰ উন্নত হোৱাৰ পিছত আৰু চূতীয়া ৰাজ্যৰ পতনৰ পিছত, চূতীয়াসকলৰ বাবে এটা নতুন হিন্দু বংগ নিৰ্মাণ কৰা হৈছিল। শংকৰদেৱৰ নীতিবিলাকৰ প্ৰসাৱৰ পিছৰে পৰা কিছুমান দেউৰীৰ বাহিৰে প্ৰায় সকলো চূতীয়াই বৈষ্ণৱ ধৰ্ম গ্ৰহণ কৰিছিল।

অসম বুৰঞ্জী লেখক চাৰ এডবাৰ্ড গ্যেটে লিখিছিল- চূতীয়াসকলৰ ধৰ্ম আছিল বৰ কৌতুহলজনক। তেওঁলোকে কালীদেৱীৰ ভিন্ন ৰূপক উপাসনা কৰিছিল।

আপাত দৃষ্টিত চূতীয়াসকল শাক্ত, শৈৰ আৰু বিষ্ণুৰ উপাসক হিন্দু। চূতীয়াসকলে বৈষ্ণৱ ধৰ্ম গ্ৰহণ কৰিলেও কিছুমান ৰীতি-নীতি, পূজা-পাতলৰ গভীৰ বিশ্বাস আজিও বিদ্যামান।

দ্বিতীয় অধ্যায়

চৃতীয়া সকলৰ কিছুমান ধর্মীয় পৰম্পৰা

ডেউৰীসকলৰ নিৰ্বাচন প্ৰক্ৰিয়া :-

সমাজত পৰম্পৰা অনুসৰি যিকোনো ব্যক্তিয়ে ইচ্ছা কৰি বৰ-ডেউৰী আৰু সক দেউৰী পদত অধিষ্ঠিত হব নোৱাৰিছিল। সাধাৰণতে অতীজৰ পৰা প্ৰচলন হৈ অহা নানা বকমৰ ধৰ্মীয় ক্ৰিয়া কাণুৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিহে বৰ দেউৰী সক দেউৰীৰ উপৰি বৰ ভড়ালী, সক ভড়ালী, পৰীয়া আদি পদসমূহত গণতান্ত্ৰিক পদ্ধতিৰে নিৰ্বাচন কৰি নিযুক্তি দিয়া ব্যবস্থা কৰিছিল। দেউৰীসকল চৃতীয়াৰ পুৰোহিত আছিল। দেউৰী শব্দই দেৱকাৰ্য কৰা লোকক বুজায়; অৰ্থাৎ যিসকল লোক দেওশালীৰ শব্দই দেৱ-দেৱীৰ মন্দিৰৰ অধিকাৰী বা পূজাৰী তে ওলোকেই দেউৰী। চৃতীয়া ভাষাত “দে” মানে ডাঙৰ, সন্মানিত বা গুণী; উ আৰু বী যো যথাক্রমে পুৰুষ আৰু প্ৰকৃতি বুজায়, অৰ্থাৎ সন্মানিত গুণী-মানী পুৰুষ-প্ৰকৃতি। প্ৰকৃতাৰ্থত চৃতীয়াসকলৰ ভিতৰত যি কেইজন ডাঙৰ, গুণী-মানী মানুহ আছিল তেওঁলোকক দেওশালোৰৰ পৰিচালনাৰ বাবে দায়িত্বভাৰ দিয়া হৈছিল আৰু তেওঁলোকক দেউৰী বুলিছিল।

এই সংক্রান্ত উন্নকধৰ দেউৰীয়ে এনেদৰে কৈছে- ‘চৃতীয়াৰ ভিতৰত জনা বুজা বিদ্বান আৰু শ্রষ্টেবিলাকেই দেউৰী নাম লৈ গোসাই-গোসানীৰ পূজা-সেৱা চলাইছিল। দেউৰী শব্দৰ আচল অৰ্থ কি এতিয়াও জানিবৰ পৰা নাহি। অতি সংক্ষেপে এই যে; দেৱতাৰ বিষয়েভালকৈ জানে আৰু পালিব পাৰে কাৰণেই দেউৰী বুলি কোৱা হয়। ভালকৈ দেউ পূজা কৰিব জনা হেতুকেই দেউৰী নাম পাই বুলিও বহতে কয়। তেওঁবিলাকে যে ভালকৈ দেৱ-দেৱী পূজা কৰিব জানিছিল তাৰ প্ৰমাণ সিবিলাকৰ উৎপত্তি বিবৰণটোৱেই দিয়ে।

দেউৰী নিৰ্বাচনৰ বাবে ব্যক্তিৰ গাত থাকিব লগা প্ৰধান গুণসমূহ :-

- ১। সাপে ঘৃটা বা বাঘ কুকুৰ আদিয়ো কানুৰাৰ পৰা সম্পূৰ্ণ মৃগ হব লাগিব।
- ২। শঙ্খ বা কাউৰীয়ে শৰীৰত বিষ্ঠা আদি ত্যাগ কৰিব নালাগিব।
- ৩। ব্যক্তিজন নিকা, পৰিত্র, সৎ-স্বভাৱ-চৰিত্ৰ হোৱাৰ উপৰি সকলোৰে মাজত বিশ্বাসী হব লাগিব।
- ৪। সমাজত পৰম্পৰাগত প্ৰধাক উলংঘ কৰি কোনো ব্যক্তিয়ে বৰ-ডেউৰী অথবা অন্যান্য পদ লাভ কৰাৰ আশাত বাহিৰ আগত সত্তা কথা ব্যক্ত নকৰে, তেওঁয়া দেওখনীৰ জৰিয়তে দেৱীয়ে কেইদিনমানৰ ভিতৰতে

খুত দেখুবাই দিয়ে বুলি সকলোৰে বিশ্বাস কৰি আহিছিল।

সমাজত পৰম্পৰাগত বিধি অনুসৰি নিৰ্বাচিত ব্যক্তিসকলে পালন কৰা কৰিবলগীয়া মুখ্য কৰ্মসমূহঃ-

- ১। সামাজিক পথা অনুসৰি বৰ দেউৰী আৰু সৰু দেউৰী সকলৰ প্ৰধান কৰ্তব্য আৰু দায়িত্ব হ'ল- দেৱ
দৈৱৰ সন্মুখত জীৱ জন্ম আদি বলি দিয়াৰ লগতে পূজা-পাতালৰ সকলোৰোৰ কাৰ্য নিয়াৰিকে সম্পৰ্ক
কৰা।
- ২। সৰু ভড়ালীৰ প্ৰধান কৰ্তব্য আৰু দায়িত্ব হ'ল পূজা -পাতালৰ প্ৰয়োজনীয় সকলোৰোৰ বন্ধু যোগান
ধৰা।
- ৩। বৰা আৰু বাৰকিৰ প্ৰধান কৰ্তব্য আৰু দায়িত্ব হ'ল -পূজা-পাতাল আৰু অন্যান্য ধৰ্মীয় কাৰ্যবোৰ সমাধা
কৰিবৰ বাবে গাৰ্ব প্ৰতোকটো পৰিয়ালৰ পৰা পা-পইচা তোলা আৰু পূজা-পাতালৰ সময়ত নিয়মীয়াকৈ
যোগান ধৰা।
- ৪। পৰীয়া সকলৰ প্ৰধান কৰ্তব্য আৰু দায়িত্ব হ'ল - মন্দিৰত বাতি দিন পৰ দি থাকি মন্দিৰক সুৰক্ষা দিয়াৰ
উপৰি অন্যান্য সা-সম্পত্তিৰ বক্ষা কৰাৰ দায়িত্ব বহন কৰিব লগা হৈছিল।

কুবেৰ দেৱতা পূজাঃ-

কুবেৰ দেৱতাৰ আশীৰ্বাদ আৰু কৃপাদৃষ্টি ফলতে বিৰপালৰ নেতৃত্বত চূতীয়া ৰাজাই প্ৰথম প্ৰতিষ্ঠা
লাভ কৰিছিল। সেয়ে আদি ৰজা বীৰপালৰ দিনৰে পৰা নিয়মিতভাৱে কুবেৰ দেৱতা পূজা বা যজ্ঞ অনুষ্ঠিত
কৰি উলহ মালহে পালন কৰি অহা হৈছে। ১৫২৪ চনত আহোম সোনাৰ লগত চূতীয়া সৈন্যাই পৰাজয়
বৰণ কৰাৰ পিছত কুবেৰ দস্ত সম্পত্তী সমূহ লোপ হ'ল যদিও সেই দেওলগা সম্পদখিনি নামত অতীজৰ
পৰা পৰম্পৰাগত বীতি-নীতি অনুযায়ী আজিও চূতীয়া সমাজত অতি যত্ন আৰু পৰিত্ব মনে ভাৰ-ভক্তি
কৰি উপাসনা কৰি আহিছে। বৰ্তমান যুগতো চূতীয়া সমাজৰ অধিক সংখ্যক পৰিয়ালে কুবেৰ দেৱতাৰ
পূজাৰ নামত একন দেৱী প্ৰতিষ্ঠা কৰি দেওলগা সম্পদখিনি তিনিটেঙ্গীয়া বেটা কাঁহিৰ ওপৰত বাখি
ঢাকোন দি প্ৰতিদিনে নিজ গৃহত, বাৰ্ষিক উৎসৱ আৰু বিহু আদিত প্ৰতিবছৰে শ্ৰদ্ধা-ভক্তিয়ে সেৱা প্ৰাৰ্থনা
কৰি পূজা অচনা কৰি আহিছে। জনবিশ্বাসমতে এনে তিনিটেঙ্গীয়া কাঁহীৰ বেৰা অংশত (বৃন্তত) শিবই
বাস কৰে আৰু পাত্রটো মাজত বামধ্যত সতী পাৰ্বতী বা মহাকালিকা বাস কৰে। সেয়ে কুবেৰ সম্পত্তিক
বেৰা কাঁহীত সংৰক্ষণ কৰি বথা হয়।

কুবের দেবতার প্রধান ভূঁবাল হ'ল আঠটা। রেনে পদ্ম, মহাপদ্ম, সম্বুদ্ধ, মকব, কচছপ, মৃকুন্দ, নীল আৰু খৰ্ব। কুবেরৰ এই আঠটা ভূঁবালক অষ্টনিবিৰ বুলিও কোৱা হয়। অন্যাহাতে এই আঠটা ভূঁবাল (বিৰ) আঠটা দিশত অবস্থিতি। সেৱা হ'ল - উত্তৰ দিশৰ স্থানত পদ্ম, দিশৰ স্থানত মহাপদ্ম, পূৰ্ব দিশৰ স্থানত শংখ, নৈবিত দিশৰ স্থানত মকব, দক্ষিণ দিশৰ স্থানত কচছপ, বাযু দিশৰ স্থানত মৃকুন্দ, পশ্চিম দিশৰ স্থানত নীল আৰু দৈসান দিশৰ স্থানত খৰ্ব। সেইদৱে প্ৰত্যেকটো ভূঁবালক বৃজাবলৈ এফাল কৈ নাৰিকল ব্যৱহাৰ কৰা হয় আৰু ই হ'ল অটীজৰ পৰা প্ৰচলন হৈ অহা সামাজিক প্ৰথা বা বিধি।

বৰবালি সভা বা সকাম :-

চৃতীয়া বাজ্যৰ অবসান ঘটাৰ পিছত ওপৰত আলোচনা কৰা দেব-দেবীৰ থান সমূহৰ উপৰি বৰ্তমান শদিয়া অঞ্চলৰ চৃতীয়া, আহোম, নেপলী, কোচ, কলিতা, মিচিং আদি বিভিন্ন জাতি উপজাতি আৰু ধৰ্মীয় মানুহে বৰ্ণ-ধৰ্ম নিৰ্বিশেৱে ভেদা-ভেদ ত্যাগ কৰি আঘোণ মাহৰ পূৰ্ণিমা তিথি দিনা প্ৰতি বছৰে বৰবালি নামৰ এটা বৃহৎ সকাম অটীজৰ পৰা অনুষ্ঠিত কৰি আহিছে। জনশ্রমতি মতে চৃতীয়া আৰু আহোম সৈন্যবাহিনী এগোটি হৈ মানৰ সোনৰ লগত যুদ্ধ কৰোঁতে যিবিলাক চৃতীয়া আৰু আহোম সেনা তথা মান সৈন্য মৃত্যু বৰণ কৰিছিল তেওঁলোকক পৃথক স্থানলৈ নিয়াৰ পৰিবৰ্তে সকলোকে একলগ কৰি ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ বালি চৰত বালি দি পুতি বৰ্থা হৈছিল। সেই তেতিয়াৰ পৰাই এই স্থানতে বৰবালি সকাম নামেৰে প্ৰতি বছৰৰ আঘোণ মাহৰ পূৰ্ণিমা তিথিৰ দিনা সমূহ শদিয়া অঞ্চলৰ মানুহ একগোটি হৈ বৰ্তমান আমাৰ সমাজত দহা-কাজ কৰা ধৰণে সম্পূৰ্ণ গায়ন-বায়নে খোল-তাল বজাই শৰাইত মাহ-প্ৰসাদ, নাৰিকল, কল, ধূপ-ধূনা, বস্তি জুলাই শ্ৰদ্ধা ভক্তিৰে সোৱ প্ৰাৰ্থনা জনাই অনুষ্ঠিত কৰি আহিছে।

চৃতীয়া সমাজৰ ডাঙৰীয়া পূজা বা সকাম :-

চৃতীয়া সমাজত ডাঙৰীয়া নামেৰে এজন অপদেবতাক গভীৰ বিশ্বাস কৰাৰ লগতে কিছুমান বিশয়ে বীতি-বীতিয়ে পূজা- পাতল দি শ্ৰদ্ধা ভক্তি কৰি আহিছে। এই অপদেবতাক যদি ভালদৰে সন্তুষ্ট কৰি বৰ্থা নহয়, তেন্তে গাৰিব পোহনীয়া জীৱ-জন্ম আৰু পৰিয়ালৰ মানুহৰ নানা ধৰণৰ ৰোগ-ব্যাধি, অপায় অমংগল আদি সৃষ্টি কৰি থাকে। সেয়ে এনে ৰোগ-ব্যাধি অপায়অমংগলৰ পৰা নিৰাপদে থাকিবৰ কাৰণে চৃতীয়া সমাজৰ বহু পৰিয়ালে ডাঙৰীয়াক সন্তুষ্ট বাখিবৰ কাৰণে বিশ্বেকে পকা-পছীসকলে সাজপানী বা মদ, মাছ-মাংস আৰু এগছি চাকি জুলাইসোৱা কৰি শ্ৰদ্ধা জনাই স্মৰণ কৰি আহিছে। অন্যাহাতে কেঁচা-পছীসকলে এগছি চাকি জুলাই, এবা গাখীৰ, কেঁচা পিঠাগুড়ি, কল, বুট, মণি আদি উপকৰণেৰে ডাঙৰীয়া

পূজা বা সকাম পতার প্রথা কম-বেছি পরিমাণে চৃতীয়া সমাজত এতিয়াও প্রচলন থকা দেখা যায়।

গৰুৰীয়া পূজা বা সবাহঃ-

সাধাৰণতে ভাদ আৰু আহিন মাহত গৰু পোৱালী জগা সময়ছোৱাত বা যি কোনো মাহত গৰু পোৱালী জগিলে মানুহে গাখীৰ খিৰাই খোৱাৰ পূৰ্বে ফেঁছ বা গাখীৰ খিৰাই কুমলীয় বাঁহৰ চৃঙ্গত সিজাই আগলি কলপাতত ভালদৰে সজাই পৰাই কুন্দু কুন্দুকৈ কাচি ধান খেৰ অথবা বাঁহৰ কাঠিৰে চিলাই গৰু পোৱালীটোৱ ডিঙ্গি, কাগত, সৰীৰত আৰু নেজ আদিত প্ৰথমে পিছাই দিয়া হয়। ইয়াৰ পাছত গৰুৰীয়া ল'ৰা-ছোৱালীক বিতৰণ কৰি খাবলৈ দিয়াৰ উপৰি ওচৰ চৰুৰীয়া সকলৰ মাজতো বিতৰণ কৰি দিয়া হয়। এনে কাৰ্যভাগ কৰিলৈ পোৱালীটো অপশক্তিৰ পৰা সম্পূৰ্ণ মুক্ত হৈ থাকে বুলি চৃতীয় সমাজত অতীজৰ পৰা বিশ্বাস কৰি অহা দেখা যায়। অৱশ্যে অধ্যলভেদে কিছুমান লোকে কেইজনমান ভক্ত বৈষ্ণৱক নিমন্ত্ৰণ কৰি সন্ধ্যা ভাগত মাহ-প্ৰসাদ গাখীৰ আৰু কলেৰে গৰুৰীয়া পূজাভাগ চোতালত অনুষ্ঠিতি কৰা দেখা যায়। সামাজিক মতে সন্ধ্যা লগাৰ পূৰ্বে চোতালখন ভালদৰে মচি চাফ-চিকুণ কৰি গৰুৰীয়া ল'ৰা-ছোৱালী আৰু দুই এজন বয়োজ্যেষ্ঠ ব্যক্তিক আমন্ত্ৰণ কৰি চোতালত আসন গ্ৰহণ কৰিবলৈ দিয়া হয় আৰু দুই এছিলিম গাঞ্জাসহ শিৰৰ নামত পূজাভাগ অনুষ্ঠিতি কৰে। কিছুমান পৰিয়ালে কোটা পিঠওড়ি আৰু এৰা গাখীৰ প্ৰস্তুত কৰা পায়স কল-মিটেসহ ধূপ-ধূনা জুলাই ভগৱানৰ নামত আসন পাতি আগবঢ়াই দিয়া হয়। গৃহস্থৰ ঘৰৰ ল'ৰা অথবা তেওঁ অবিহনে আনে সেৱা কৰাৰ অন্তত জেষ্ট্য ভক্ত এজনে মঙ্গলশীৰ্বাদ দি কৰলৈ ধৰে গৃহস্থৰ গোহালীৰ গৰু অপশক্তিৰ পৰা মুক্ত কুশলে থাকক, বাঘৰ পৰা নিৰাপদে থাকক, যিকোনো ৰোগ পাধিৰ পৰা মুক্ত হৈ থাকক ইত্যাদি সম্পর্কে মঙ্গলশীৰ্বাদ দিয়ে। ইয়াৰগৰুৰীয়া ল'ৰা-ছোৱালীসকলে হৰিধনি দিয়ে শ্ৰেষ্ঠ বয়সস্থ ব্যক্তিজনে সকলোকে কলপাতত প্ৰসাদখিনি বিতৰণ কৰি দিয়াৰ পাছত তেওঁলোকক প্ৰসাদ গ্ৰহণৰ বাবে অনুমতি দিয়ে আৰু তেওঁলোক সকলোৰে মিলি থায়। অৱশ্যে এনেকুৰা অসমৰ অন্যান্য জনগোষ্ঠীৰ সমাজ স্থিৰ কৰা দেখা যায়।

অপেশ্বৰী পূজা :-

চৃতীয়া সমাজত জনবিশ্বাস অনুসৰি কেতিয়াৰা সৰগৰ পৰামৃতকৰ পুণ্যাঘাবোৰ নামি আহি দুপৰীয়া সময়ছোৱাত পৃথিবীৰ কোনো স্থানত মৰ পাতে। এনে মৰলৰ ছাঁকোনো ল'ৰা-ছোৱালীয়ে গচকিব নেপায়। যদি অজনিতে কোনোৰে মৰলৰ ছাঁ গচকে অথবা সেই স্থানৰ পৰা অহাৰ পিছত গোৰ-ব্যাধি বা জ্বৰ

আদি সৃষ্টি হয়, তেতিয়া সেই পৃণ্যাঞ্চাবোৰৰ অপদৃষ্টি পৰা বিশ্বাস কৰি তেওঁলোকৰ সন্তুষ্টিৰ কাৰণে এই অপেৰ্ষৰী পূজা অনুষ্ঠিত কৰ হয়। সাধাৰণতে মৰল হ'ল সৰগৰ পৃণ্যাঞ্চা সকলৰ পদ্ম চক্ৰ আসন, বিষু সভাকক্ষ বুলি সকলোৱে অটীজৰ বিশ্বাস কৰি আহিছে বৰ্তমান এনেধৰণৰ পূজা সমাজৰ পৰা ক্ৰমাবলয়ে বিলুপ্তি ঘটিব ধৰিছে।

অপেৰ্ষৰী পূজাৰ বীতি-নীতি- অপেৰ্ষৰী সবাহ দেওবাৰ বা ৰবিবাৰে ভৰ দুপৰীয় অনুষ্ঠিতি হয়। দেওবাৰ বা ৰবিবাৰটো সূৰ্যৰ লগত জড়িত। আনহাতে লোকবিশ্বাস অনুসৰি অপেৰ্ষৰী সূৰ্যৰ কল্যা। গতিকে এই সময়ত অনুষ্ঠিত অপেৰ্ষৰী সবাহতো যেন সূৰ্যৰ লগত অপেৰ্ষৰীসকলৰ গভীৰ সম্পর্ক বৰক্ষিত হৈছে।

উজনি অসমত বুটী বিধাই পিঠাণুৰি, এৰা গা খীৰ, কল আদি উপৰকগেৰে ভৰদুপৰীয়াঅপেৰ্ষৰী সবাহ পাতে। ঘৰৰ মাজ চোতালত চাৰিটা খুটি পুতি সৰু বভা এখন দিয়ে, অথবা উখ খুটি এটা পুতি ইয়াৰ ওপৰত জাপি এটা দি বভাৰ কাম চলোৱা হয়। বভা বা জাপিৰ তলত দেবদী এটা সাজি তাত- চাকি - ভূপ-ধূনা আদি জ্বলাই দিয়াৰ পিছত নৈবেদ্য আগবঢ়াই দি মহিলাসকলে নাম ধৰে।

নামনি অসমৰ বিশ্বেকৈ কামকপৰ অপ্তলবিশ্বে মাজ চোতালক মণ্ডপ আৰু বেদী নিৰ্মাণ কৰি তাত তিনিটা বিস্তৃত বৃত্ত অংকন কৰে। এই বৃত্ত কেইটাত পিঠা শুবিৰে মণ্ডল দি সৌমাজত অপেৰ্ষৰা সবাহ আৰু নাম সম্পাদন কৰা দেখা যায়। অপেৰ্ষৰীৰ কপত তিনিজনী বা পাঁচজনী (বিযুৰীয়াকৈ) অকুমাৰী ছোৱালীক সু-সজ্জিত কৰি পূজা স্থলত বিশেষ আদৰ-সাদৰ আৰু সন্মানেৰে আসনত হৰছৰাই থয়। অপেৰ্ষৰীসকলৰ উপৰিও সূৰ্য আৰু পঞ্চদেবতাৰ পূজা ব্ৰাহ্মণ-পুৰোহিতে আৰঙ্গনিতে সম্পন্ন কৰে সেইদনা আবেলিহে মহিলাসকলে নামধৰে। সবাহৰ নাম গা ওঁতে চাপৰি মৰা নহয়। নাম সময়ত গৃহস্থৰ পৰিয়ালবগহি বিশ্বেকৈ মহিলাসকলে হাতযোৰ কৰি পূজা থলীতৰ ওচৰতে বহি থাকে। পূজা নাম আৰঙ্গণিত নামতীয়ে আশীৰ্বাদৰ অন্ত দিহা আৰু পদযুক্ত গীত-পদ আবৃত্তি কৰা হয়।

চূতীয়া সকলৰ কেইখনমান ধৰ্মীয় থান

গেৰা বা বুঢ়া-বুটী থান :

অতীজত চূতীয়া ৰজাসকলৰ শাসন কালত মেছেকীত এই বুঢ়া-বুটী থানখন প্ৰথম প্ৰতিষ্ঠা কৰা হৈছিল। অবশ্যে থানখন প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ দিনৰে পৰা আজি পৰ্যন্ত মেছেকী অঞ্চলত জীৱ-জন্ম আদি উৎৰ্গা কৰি পৃজা-পাতল দি উপাসনা কৰাৰ উপৰি থানখনক পুনৰ শদিয়াৰঘামুৰা নৈৰ পাতৰ নতুনকৈ প্ৰতিষ্ঠা কৰা হৈছে। বৰ্তমান থানখন শদিয়াৰ ঘামুৰা নৈৰ পাৰতে অৱস্থিত আৰু শদিয়া অঞ্চলৰ কেইবাখনো গাঁৰৰ বাসিন্দাই একগোট হৈ বিভিন্ন ব্যক্তিৰ মতামত আৰু আলাপ-আলোচনা কৰি এখন কমিটি গঠন কৰি থানখনক প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ দিনৰে পৰা এতিয়াও প্ৰচলিত বীতি-নীতিয়ে দেৱ-দেৱীৰ নামত নানা ধৰণৰ জীৱ-জন্ম যেনে- মহ, একে বঙ্গৰ পঠা ছাগলী, হাঁহ, পাৰ চৰাই, গাহৰি, ঘোৰা, মাছ ইত্যাদি উপৰি কচু, কল পচলা, কেমেৰা, মাছ-ঙাদ, ধূপ-ধূনা, বন্তি ছুলাই দেৱ-দেৱীৰ নামত উচ্ছৰ্গা কৰি বলি বিধানৰ দ্বাৰা পৃজা পাতল দি উপাসনা কৰি আহিছে। অতীজৰ দিবঙ্গীয়া খেলৰ মানুহে এই গেৰাসী, গো বা বুঢ়া-বুটী বা মহাদেৱ-পাৰ্বতীক বিভিন্ন নামেৰে নামাকৰণ কৰি দেৱ-দেৱীৰ সন্তুষ্টি কাৰণে নানা ধৰণৰ জীৱ-জন্ম উচ্ছৰ্গা কৰাৰ উপৰি কল পচলা, কচু, কেমোৰা আদি বলি দিয়াৰ লগতে মাহ-প্ৰসাদ, ধূপ-ধূনাস বন্তি ছুলাই দেৱ-দেৱীসকলক শ্ৰদ্ধা-ভক্তিৰে প্ৰাৰ্থনা জনাই উপাসনা কৰি আহিছিল। শদিয়া অঞ্চলৰ জনসাধাৰণ মাজত প্ৰচলিত জনবিশ্বাস অনুসৰি বুঢ়া-বুটী বা মহাদেৱ পাৰ্বতীৰ পুত্ৰ হ'ল-বলিয়া বাব, জীয়েক দুজনী নাম হ'ল -তাৰেশ্বৰী বা কেচাখাইতী গোঁসানী আৰু শ্ৰী পাতশাল গোঁসানী। সেয়ে আদিম যুৰগপৰা গেৰা বা বুঢ়া-বুটী বা মহাদেৱ-পাৰ্বতীক পৃজা পাতল দি উপাসনা কৰা ধৰণে তেওঁলোকৰ পুত্ৰ আৰু জীয়েক সকলকো একেটা দিনতে জীৱ-জন্ম আৰু অন্যান্য দ্রব্য উচ্ছৰ্গা কৰি উপাসনা কৰি আহিছে। অতীজত চূতীয়া সকলে ব'হাগ মাহৰ সংক্রান্তিৰ দিনা ব'হাগ বিহু আৰম্ভ কৰাৰ পৰিবৰ্ত্তে ব'হাগ মাহৰ প্ৰথম বুধবাৰ দিনাখন থান সমূহত পৃজা-পাসত দিয়া পিছতহে বিহু মৰা কাৰ্য্য আৰম্ভ কৰিছিল। সেইদিনাখন প্ৰতিখন থানতে বিভিন্ন জীৱ-জন্ম যেনে- মহ, একে বঙ্গৰ হাঁহ, পাৰ চৰাই, পঠা ছালগী আদি জীৱ-জন্মক উচ্ছৰ্গা কৰি বলি দি পৃজা-পাতল দিয়া উপৰি অন্যান্য মাহ প্ৰসাদ, কল, ধূপ-ধূনা বন্তি আদি ছুলাই আজি ও পৃজা-সেৱা কৰি আহিছে। অবশ্যে আহাৰ মাহৰ অস্বুবাচী দিনাৰ পৰা অস্বুবাচীৰ শেষত চুৱা ভাঙি শুচি কৰা দিনাৰ কোনো ভক্তই দেৱীৰ নামত আগবঢ়াই উচ্ছৰ্গা কৰা মহ আৰু পঠা ছাগলীৰ সংখ্যাৰ কোনো বছৰত ইয়াৰ পৰিমাণ ১৫-২০ টা লৈকে সংগ্ৰহ হোৱাৰ উদাহৰণ বিৰল নহয়। সাম্প্রতিক কালত এই পৃজাটো প্ৰতি বছৰে অতি উলহ-মালহেৰে অনুষ্ঠিত কৰাৰ পৰিবৰ্ত্তে বিভিন্ন কাৰণত সকলো গ্ৰাম বাইজ একগোট হৈ তিনি বছৰৰ মূৰত অনুষ্ঠিত কৰিবলৈ লৈছে। তদুপৰি শদিয়াৰাসী বাইজে আহিন আৰু কাতি

মাহত দুর্গা পূজাৰ পাছত দুর্গা, কালী গোঁসানী আদি নামত সেই একেধৰণৰ জীব-জন্ম আৰু নান বকমৰ দ্রব্যাৰে দেৱ-দেৱীৰ নামত উচ্চৰ্গা কৰি আজিও গভীৰ শ্ৰদ্ধা-ভক্তিৰে উপাসনা কৰি আহিছে। উল্লেখযোগ্য কথা হ'ল এই গৰোসী, গেৰ বা বুঢ়া-বটী থানত প্ৰথম পূজা-পাতল দিয়া পাছতহে অন্য থান বিলাকত সেই একে দিনটোতে দেৱ-ৱৈ সকলক পূজ-পাসত দিয়া নিয়ম পালন কৰা হয়। অৱশ্যে এনে ৰীতি-নীতিৰ ক্ষেত্ৰত কেতিয়াবা অগা-পিচা হোৱাৰ উদাহৰণ বিৰল নহয়।

তামেশ্বৰী মাতৃৰ মন্দিৰ :

তামেশ্বৰী মন্দিৰ বা কেঁচাই খাইত ভামেশ্বৰী^৩ দেৱী প্ৰদেশৰ সামান্যত অৱস্থিত এক ঐতিহাসিক মন্দিৰ। অসমৰ তিনিচুকীয়া জিলাৰ শদিয়াৰ পৰা প্ৰায় ১৮ কিঃমিঃ নিলগত বৰ্তমান এই মন্দিৰৰ ধংসৱশেষ আৰু অৰূপাচল প্ৰদেশৰ লোহিত জিলাত অৱস্থিত। এই মন্দিৰ তামেশ্বৰী বা কেঁচাই খাইতি দেৱীলৈ উচ্চৰ্গিত। তামেশ্বৰী দেৱী হিন্দু ধৰ্মৰ কালী, তাৰা, চামুণ্ডা আদিৰ দৰে উপ দেৱী। কিছুমানৰ মতে এই মন্দিৰ জনজাতীয় লোকেদেৱী কেঁচাই খাইতিৰ মূল মন্দিৰ। কেঁচাই খাইতি দেউৰী জনগোষ্ঠীৰ দেৱী আছিল কালিকা পুৰাণত উল্লিখিত মতে দিকৰ বাসিনী নামৰ এখন শক্তিপীঠ আছিল। দকিৰ বাসিনী দুটা কপ বিদ্যামান, তীক্ষ্ণ কঢ় আৰু ললি কঢ়। তীক্ষ্ণ কঢ়ৰ দেহৰৰণ ক'লা আৰু পেট ঘটিৰ দৰে। এইকপক উগ্রতাৰা বা এক জট বোলে। ললিত কঢ়, ধূনীয়া আৰু আকবণীয় আৰু তেওঁক তামেশ্বৰী বেলা হয়। তামেশ্বৰী মন্দিৰত অতীত নৰবলি প্ৰথা প্ৰচলি আছিল। পিছলৈ মন্দিৰত প্ৰচলিত নৰবলি প্ৰক্ৰিয়া আহোম শাসকসকলে বন্ধ কৰি দিছিল। তামেশ্বৰী মন্দিৰ তাম ধাতুৰে নিৰ্মাণ কৰা হৈছিল। বিশেষকৈ ইয়াৰ ছাদ তামেৰে তৈয়াৰ কৰা হৈছিল। ইয়াৰ পৰায়ে তামেশ্বৰী নামটো প্ৰচলিত হ'ল। আনহাতে কেঁচাই খাইতি

নাম ইয়ার উপ্র স্বত্ত্বার আৰু নৰবলি প্ৰথাৰ পৰা আহিছে বুলি গণ্য কৰা হয়। আদিম অৱস্থাত চূটীয় সমাজত তাৎক্ষেপণী মাত্ৰ দেৱীৰ মন্দিৰৰ মহাত্ম্য ইমান প্ৰভাৱশালী আছিল যে আবৰ, মিচিমি, চিংফৌ চৰিব উপৰি তিকৰত, চীন, ভাৰতৰ বিভিন্ন অঞ্চলৰ পৰা নানা জাতি-উপজাতিৰ মানুহ আহি এই তাৎক্ষেপণী মাত্ৰ মন্দিৰক ভয় আৰু ভক্তি কৰি বিভিন্ন সময়ত নান বকমৰ জীৱ-জন্ম যেনে - ম'হ, পঠা ছাগলী, হাঁহ, পাৰ চৰাই আদি দেৱীৰ ওচৰত উছৰ্গা কৰি পূজা-পাতল দি মঙ্গলাশীৰ্বাদ গ্ৰহণ কৰিছিল। অৱশ্যে বৰ্তমান সমতো ব'হাগ মাহৰ সংক্রান্তি দিনটো যদি বুধবাৰ হয়, নহ'লৈ মাহটোৰ প্ৰথম সপ্তাহৰ বুধবাৰ দিনটোত সকলা গ্ৰেগ বাইজ একগোট হৈ কেঁচাইখাইতী দেৱীৰ নামত জীৱ-জন্ম আৰু কোমোৰা, কল পচলা আদিৰে মাহ-প্ৰসাদ, ধূপ-ধূনা, বস্তি জুলাই দেৱীৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা জনাই আহিছে।

ত্ৰিতীয়তে, অতীজত পৰম্পৰাগত প্ৰথা অনুযায়ী আহাৰ বসুমতি আই সাট চুৱা লগা দিনাৰপৰা চুৱা ভঙ্গা দিনাখন অথবা ব'হাগ বিহুত তাৎক্ষেপণী মাত্ৰ দেৱীৰ মন্দিৰত নৰ বলি দিয়াৰ উপৰি নানা ধৰণৰ জীৱ-জন্মক উছৰ্গা কৰি বলি দিয়াৰ লগতে নানা ধৰণৰ দ্রব্য উছৰ্গা কৰি পূজা-পাতল দি উপাসনা কৰি আহিছিল। স্বৰ্গদেউ গৌৰীনাথ সিংহ, ইংৰাজ সলকৰ দ্বাৰা নৰবলি প্ৰথা বন্ধ কৰা, দেশে স্বাধীনতা লাভ কৰা পাছতে নতুন আইনৰ প্ৰৱৰ্তন, সংবিধানিক আইনৰ কাৰ্যকৰী প্ৰয়োগত কঠোৰ নিৰ্দেশ, সচেতন ব্যক্তি সকলৰ প্ৰতিবাদ আৰু আৰ্থ-সামাজিক নানা কাৰণত নৰ বলি দিয়া পৰিবৰ্তে প্ৰতি বছৰে সমাজৰ তৰফৰ পৰা এটা ম'হ, একে বঙ্গৰ পঠা ছাগলী, হাঁহ, পাৰ চৰাই, কোমোৰা, কল পচলা আদি দেৱী ওচৰত উছৰ্গা কৰি বলি দি পূজা-পাতলৰ ব্যবস্থা কৰা হৈছিল যদিও বিভিন্ন কাৰণত প্ৰতি বছৰে ম'হ বলি দিয়াৰ পৰিৱৰ্তে তিনি বছৰৰ মূৰত দিয়া ব্যবস্থা কৰা হৈছে। অৱশ্যে পৰম্পৰাগত প্ৰথা অনুসৰি শদিয়া অঞ্চলত থকা আটাইকেইখন থানতে দেৱ-দেৱীৰ নামত জীৱ-জন্ম আৰু অন্যান্য বস্তি উছৰ্গা কৰি বলি দিয়াৰ উপৰি মাহ-প্ৰসাদ, ধূপ-ধূনা, বস্তি আদি জুলাই অতি উলহ-মালহেৰে দেওধৰনি নৃতা পৰিবেশন কৰি দেৱ দেৱীৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা জনোৰা লগতে স্থানীয় বাসিন্দা আৰু শদিয়া বাসী বাইজৰ মঙ্গল কল্যাণ কৰি অনুষ্ঠিত কৰি আহিছে। ত্ৰিতীয়তে, কাতি মাহৰ সংক্রান্তি দিনাখন বুধবাৰ হয়। যদি নহয় তেজিয়া প্ৰথম সপ্তাহৰ শুধৰাৰ দিনটোত স্থানীয় বাসিন্দা সকলে একগোট হৈ সনুহীয়াভাৱে শদিয়া অঞ্চলত থকা চাৰিখন থানতে দেৱ-দেৱী সকল সন্তুষ্টিৰি বাবে এই পূজা ভাগ অনুষ্ঠিত কৰি আহা হৈছে। এনে পূজাত একে বঙ্গৰ পঠা ছাগলী, হাঁহ পাৰ চৰাই, কোমোৰ, কল পচলা আদি দেৱীৰ ওচৰত উছৰ্গা কৰি পুৰোহিত সকলৰ দ্বাৰা বলি দিয়া লগতে মাহ-প্ৰসাদ, ধূপ-ধূনা, বস্তি জুলাই দেৱীৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা জনাই উলহ-মালহেৰে অনুষ্ঠিত কৰা হয়। যদি পৰম্পৰাগত বিধি অনুযায়ী পূজা-পাতল দি দেৱ-দেৱীসকলক সন্তুষ্টি কৰা নহয়, তেন্তে গীৰত নানা ধৰণৰ অপায়-অৱৎগল, খেতি পথাৰত শস্যৰ ৰোগ-ব্যাধি সৃষ্টি, নানা দুর্ঘটনা, প্ৰাকৃতিক

পঞ্চম অধ্যায়

সামৰণি

উপসংহারঃ

অসমত বিভিন্ন জনগোষ্ঠীর লোকে শাসন চলাই অহাৰ প্ৰমাণ আছে। চুতীয়া জনগোষ্ঠীও হৈছে অসমত শাসন কৰা এক প্ৰাচীন সমৃদ্ধিশালী জনগোষ্ঠী। প্ৰত্যেক জাতি-জনগোষ্ঠীয়েই নিজস্ব ধৰ্মীয় তথা লোকবিশ্বাসেৰে পৰিপূৰ্ণ। চুতীয়া সকলো আছিল ধৰ্ম আৰু লোকবিশ্বাস নিজস্বভাৱে চহকী। চুতীয়া সকলৰ দ্বাৰা নিৰ্মিত থান বা মন্দিৰ সমূহৰ মান্যতা আজিৰ যুগতো কোনো প্ৰকাৰে কমি অহা দেখা নাযায়। চুতীয়া সমাজত প্ৰচলিত লোকবিশ্বাস যেনে লোক বিশ্বাসত জন্ম, পঞ্চামৃত ভোজনৰ পৰ্ব, মৃতকৰ সৎকাৰ আৰু কাজ কৰ্ম, ভেকুলী বিবাহ আদিবোৰ অতীজৰে পৰা বৰ্তমানলৈকে নিৰৱচিভাৱে চুতীয়া সমাজত চলি অহা দেখা পোৱা যায়। বৰ্তমান বিশ্বায়নৰ প্ৰভাৱত চুতীয়া সকলৰ ধৰ্মীক কাৰ্য আৰু লোকবিশ্বাস বোৰত কিছু পৰিবৰ্তন ঘটিছে যদিও স্বকীয়তা হ্লান যোৱা নাই। এই পৰিবৰ্তন সমূহে বহু ক্ষেত্ৰত এই লোকবিশ্বাস সমূহক পৰিশীলিত আৰু নবিমৰ্জিত ৰূপ প্ৰদান কৰিছে।

অধ্যয়নৰ শেষত প্ৰান্ত সিদ্ধান্তঃ

- ১। চুতীয়া জনগোষ্ঠী হ'ল অসমৰ অতি প্ৰাচীন আৰু ইতিহাসে চুকি নোপোৱা এক বাৰেৰহণীয়া সংস্কৃতিয়ে সমৃদ্ধিশালী এক উন্নত জনগোষ্ঠী।
- ২। ঐতিহাসিক দৃষ্টিকোণৰ পৰা বিচাৰ বিশ্লেষণ কৰিলে দেখা যায় যে চুতীয়া সকল হ'ল প্ৰাচীন কীৰ্তি জনগোষ্ঠীৰ সতি সন্ততিৰে বংশধৰ। সেয়ে তেওঁলোকৰ ধৰ্মীয় বিশ্বাস অনুসৰি বিশ্ব ব্ৰহ্মাণ্ডৰ সৃষ্টি শক্তিৰ পৰম পুৰুষ হ'ল- “কুণ্ডি” আৰু প্ৰকৃতিৰ নাম হ'ল “মহামায়া” আন নাম হ'ল “সতী”।
- ৩। চুতীয়া সমাজত পুৰোহিত সকলক দেউৰী বোলা হৈছিল। দেউৰী শব্দই দেৱকাৰ্য কৰা লোকক বুজায়।
- ৪। চুতীয়া সমাজ ব্যবস্থাৰ অধ্যয়ন কৰিলে দৈনন্দিন জীৱন-যাপনত তেওঁলোকৰ জন্ম, বিবাহ, মৃত্যু বছৰেকীয়া, ভেকুলী বিবাহ আদি সম্পর্কত বহুতো নীতি-নিয়ম বা ধৰ্মীক কাৰ্য দৃষ্টিগোচৰ হয়। বৰ্তমান সময়ত ইয়াৰ বহুতো নিয়ম প্ৰণালীৰ সাল-সলনি বা

লুপ্ত হৈছে যদিও অন্যান্য বহুতো মীতি-নিয়ম আজিও চুটীয়া সমাজৰ মাজতো
পূৰ্বৰ দৰেই পালন কৰা দেখা যায়।

- ৫। অসমৰ অতি প্ৰাচীন জনগোষ্ঠী চুটীয়াসকলৰ ধৰ্মীয় বিশ্বাস, লোকবিশ্বাস, মঠ-মন্দিৰ,
থানসমূহ অসমীয়া জনজীবনৰ এক অবিচ্ছেদ্য অংগ। যাৰ মাজতো আজিৰ সময়তো
কোনো ক্ষেত্ৰতে কমি যোৱা দেখা নাযায়।

সহায়ক প্ৰত্নপঞ্জী :

১।	বৰা ভদ্ৰেশ্বৰ	ঃ অমসৰ চুটীয়া জনগোষ্ঠীৰ ইতিহাস আৰু বিৰত্ন। ডেইজী বৰা, প্ৰকাশক প্ৰথম প্ৰকাশন অক্টোবৰ ২০১৬
২।	বৰুৱা স্বৰ্গলতা	ঃ চুটীয়া জাতিৰ বুৰঞ্জী চুটীয়া জাতিৰ বুৰঞ্জী প্ৰণয়ণ সমিতি সদৌ চুটীয়া জাতি সন্মিলন,
অসমঃ		
		প্ৰকাশক
		প্ৰথম প্ৰকাশন : ২১ এপ্ৰিল ২০০৭
৩।	ভট্টাচাৰ্য ড° প্ৰমোদ চন্দ্ৰ	ঃ অসমৰ জনজাতি প্ৰথম প্ৰকাশন: ১৯৬২
৪।	দন্ত সুমন	ঃ অসমৰ জনজাতীয় অধ্যয়নৰ পৰিক্ৰমা।
৫।	খনিকৰ সূর্যকান্ত	ঃ চুটীয়া জাতিৰ ইতিহাস আৰু লোকসংস্কৃতি শ্ৰীমতী দেৱযানী শইকীয়াঃ প্ৰথম প্ৰকাশিকা প্ৰথম প্ৰকাশন : ১৯৯১। অনন্ত কুমাৰ নেওগঃ দ্বিতীয় প্ৰকাশন দ্বিতীয় প্ৰকাশন : ২০০৩

তথ্যদাতাৰ তালিকা :

১। শ্রীযুত পুতুল বৰা

লিংগ : পুরুষ

বয়স : ৬৩

বৃন্তি : অৱসৰপ্রাপ্ত শিক্ষক

ঠিকনা : বঙ্গাজান, দোলাকাষৰীয়া গাঁও, তিতাবৰ, ডাক - বঙ্গাজান

তথ্য সংগ্ৰহৰ তাৰিখ : ১৩-০৬-২০২২

২। শ্রীযুত পৰাগ বৰা

লিংগ : পুরুষ

বয়স : ৪২

বৃন্তি : শিক্ষক

ঠিকনা : বঙ্গাজান, দোলাকাষৰীয়া গাঁও, তিতাবৰ, ডাক - বঙ্গাজান

তথ্য সংগ্ৰহৰ তাৰিখ : ১৩-০৬-২০২২

৩। শ্রীযুত বিপুল চেতীয়া

লিংগ : পুরুষ

বয়স : ৫২

বৃন্তি : খেতিয়ক

ঠিকনা : জালুকনিবাৰী গাঁও, তিতাবৰ, ডাক - তিতাবৰ

তথ্য সংগ্ৰহৰ তাৰিখ : ১৫-০৬-২০২২

৪। শ্রীযুত প্ৰঞ্জল চেতীয়া

লিংগ : পুরুষ

বয়স : ৫৭

বৃন্তি : খেতিয়ক

ঠিকনা : বজাবাৰী, বৰহোলা, ডাক - বৰহোলা

তথ্য সংগ্ৰহৰ তাৰিখ : ১৭-০৬-২০২২

৫। শ্রীযুত মানিক হাজৰিকা

লিংগ : পুরুষ

বয়স : ৫৫

বৃত্তি : শিক্ষক

ঠিকানা : দাঙ্ধধুরা তিতাবৰ, ডাক - মাধ্যম

তথ্য সংগ্রহ তারিখ : ২০-০৬-২০২২

প্রয়োজনীয় উপযুক্ত তথ্য সঠিকভাবে প্রদন করিবলৈ অসমর্থ হোৱাৰ বাবে বছকেইজন
তথ্যদাতাৰ নাম তথ্যদাতাৰ তালিকাত অন্তর্ভুক্ত হোৱা নাই যদিও, তেওঁলোকে আগবঢ়োৱা পৰামৰ্শ
আৰু সহযোগিতাৰ বাবে তেওঁলোকৰ ওচৰত চিৰকৃতজ্ঞ হৈ ৰ'লো।